

2011 YILI ÜÇAĞIZLI MAĞARASI KAZISI KAPANIŞ RAPORU

Üçağızlı Mağarası, Hatay İli, Samandağ ilçesinin yaklaşık olarak 12 km güneyinde ve deniz kıyısında yer almaktadır. 1997 yılında bu alanda Hatay Müzesi Müdürlüğü ile ortaklaşa başlatılan kazı çalışmaları, 2000 yılından beri de Bakanlar Kurulu Kazısı olarak sürdürülmektedir. Başkanlığım altında devam ettirilen kazı çalışmalarının 2011 yılı sezonu 09.07.2011 - 10.08.2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Kazıda Bakanlık Temsilcisi olarak Milet Müzesi Müdürlüğü Uzmanı Erkan Dede görev alırken, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji Bölümü'nden Doç.Dr. İsmail Özer, Doç.Dr. Mehmet Sağır, Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü'nden Doç.Dr. Ayşen Açikkol, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Antropoloji Bölümü'nden Doç.Dr. Cesur Pehlevan, Araş.Gör.Dr. İsmail Baykara, Araş.Gör. Derya Baykara, Ahi Evran Üniversitesi Antropoloji Bölümü'nden Araş.Gör. Serkan Şahin ve Araş.Gör. Seçil Sağır kazıya katılmışlardır.

2011 yılındaki kazı çalışmaları önceki yıllarda olduğu gibi mağaradaki tüm açmaların temizlik işlemleri ve ardından açmalara grid sisteminin oturtulmasıyla başlamıştır. Bu sene özellikle mağaranın kuzey ve batı duvarlarına yakın açmalarda kazı çalışmaları gerçekleştirildi. Bu yıl kazılan bazı açmalar önceki yıllarda açılan ve derinleştirilme çalışmaları yapılan açmalar iken, mağaranın kuzey ve batı sınırlarında yeni açmalar kazılmaya başlanmıştır. Derinleştirme çalışmaları gerçekleştirilen açmalarda Ahmariyen kültürü özelliklerini yansıtan B1B4 ve C tabakalarındaki buluntular Coğrafik Bilgi Sistemleri (CBS) tekniğine göre X, Y, Z koordinat sistemine göre kaydedilmiştir. Böylelikle kazıdan çıkan tüm buluntuların coğrafi konumu ve mağara içerisindeki dağılımları ve yoğunlukları belirlenerek, bunlara ilişkin verilerin daha sağlıklı işlenebilmesi ve daha detaylı çalışmalar yapılması mümkün olmuştur. B1B4 tabakası koyu kahve renkte ve yer yer beyaz küllerin bulunduğu bir tabakadır. C tabakası ise koyu kırmızı renkte ve sertleşmiş bir çökeldir. Elde edilen bulgular mağara sakinlerinin davranışlarının daha iyi anlaşılabilmesine olanak sağlayacak niteliktedir. Geçtiğimiz yıllardaki çalışmaların ışığında mağaradaki duvar diplerinin dönem insanları tarafından çöplük olarak kullanıldıklarını belirlemiş durumdayız. Bu alanlarda artık taş alet parçaları, kemik parçaları ve denizel kabuklu canlılara ait kalıntıların yoğun olması, dönem insanların mağaranın orta alanlarını günlük faaliyetlerinde kullanabilmek amacıyla atık maddeleri kenarlara doğru iteklediklerini göstermiştir. Böylelikle dönem insanların mağara içi aktiviteleri düzenli ve sistemli çalışmalar sonucunda belirlenebilmiştir. Bu veriler ışığında bu seneki çalışmalarımızı yönlendirmiş bulunmaktayız.

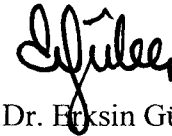
Bu sezon kazı yapılan açmalar; -B1, -B2, -B3, -A1, -A2, -A3, -A4, A2, A3, C2, D1, D2, D3, D4, E1, E2, E3, E4, F1, F2, F3, F4'dir. Bu açmalar 50 cm'lik plankareler halinde ve kültür tabakaları takip edilerek kazılmıştır.

Bu yıl kazılan açmalar çoğunlukla Ahmarian tabakalarda gerçekleştirilen açmalardır. Kazı sırasında ele geçirilen ve çizimleri yapılarak koordinatları kaydedilen insitu buluntulara ilaveten, kazıdan çıkarılan tüm topraklar elenmiş ve içerisindeki tüm çakmaktaşı ve kemik buluntular toplanmıştır. Taş alet buluntuları arasında çeşitli tiplerde ön kazıyıcılar, dilgi üzerine işlenmiş uçlar, düzeltili dilgiler ele geçmektedir. Bunun yanı sıra taş alet yapımında kullanılan çekiçler ve hayvan kemiklerini işlemek ve parçalamak için kullanılmış ezme taşları bulunmuştur.

Faunal kalıntılara ilişkin bol miktarda çene ve diş parçacıkları, uzun kemik parçaları, denizel ve karasal yumuşakçalara ait kabuklar bulunmuştur. Mağaranın bu katmanlardaki faunasına işaret eden hayvan kalıntıları arasında geyik türleri, yaban keçisi, yaban sığırı, domuz, küçük boyutlu etçiller ve pek çok mikromemeli bulunmuştur. Mağaranın kuzey-kuzeybatı duvarında ilk kez kazılmaya başlanılan açmalar ise 1 metre civarında koyu kırmızı renkte dolgu toprağı ile örtülüdür. Bu katmanlarda buluntu sayısı oldukça az olmakla birlikte mikrodilgicikler, dilgi ve çekirdekler, çeşitli hayvanlara ait diş, çene, uzun kemik parçaları ve mikro memelilere ait kalıntılar tespit edilmiştir. Kazı sırasında ele geçirilen insitu buluntulara ilaveten, kazıdan çıkarılan tüm topraklar elekten geçirilerek incelenmiş ve içerisindeki tüm çakmaktaşı ve kemik buluntular toplanmıştır.

Kazı alanından elde edilen tüm buluntular konaklama merkezine getirilmiş ve günlük olarak temizlenmeye ve tasnif edilmeye çalışılmıştır. Büyük oranda temizlik çalışmaları bitirilen buluntular tasnif ve bilimsel çalışmalarının gerçekleştirilmesi amacıyla kazı bitiminde Hatay Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nün izinleriyle Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Paleoantropoloji Laboratuvarına götürülmek üzere teslim alınmıştır. Kazı çalışmalarının bitiminin ardından mağaradaki henüz kazılmamış açmalar naylon örtü ile kapatıldıktan sonra üzerleri bir miktar toprak ile örtülerek koruma altına alınmıştır. Mağaradaki kazı çalışmalarına 2012 yılında da devam edilmesi planlanmaktadır.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Erksin Güleç